Раковский Х. Интернационал и война

УКР 1 5136

P-194

Соціялістична Бібліотека

Х. Раковський.

Інтернаціонал і Війна

з додатком:

Анархізм і Науковий Комунізм

Н. Бухаріна

Пер. М. Андрейчук

Видане Української Федерації Американської Соціялістичної Партії.

1919

ЦІНА 15 ЦЕНТІВ.

З ДРУКАРНІ "РОБІТНИКА"
222 E. 5-th St., New York, N. Y.

З КНИЖОК Володимира Яковлєва. №
174.
4/12
З КНИЖОК Володимира Яковлєва. №
Дарунок від Українських робітників в Америці читалень для Українській Україні

1-й экз. ... фонда

Укр 1/9136

З КНИЖОК
Володимира Леніна.
№ 1912
ПОГАШЕНО

Пролетарі всіх країн єднайте ся!

Х. Раковський.

Інтернаціонал і Війна

З ДОДАТКОМ:

Анархізм і Науковий Комунізм

Н. Бухаріна

Пер. М. Андрейчук

Дарунок від Українських робітників в Америці для читалень на Радянській Україні.

ВИДАНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

1919

З ДРУКАРНІ "РОБІТНИКА".
222 East 5-th Str. — New York, N. Y.

Музей Революции СССР.
Секретная Библиотека
№ 2895
ПОГАШЕНО

122).

32573-90

ГОСУДАРСТВ. ПУБЛИЧНАЯ ИСТОРИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА

ОСОБЫЙ ФОНД
Музея Революции

З КНИЖОК
Володимира Яковлева.
№ 49/2
Дарунок від Українських робітників в Америці для читалень на Радянській Україні.
333,5 КП
Р-19

I. ЩО ТАКЕ ІНТЕРНАЦІОНАЛЇЗМ.

СЬВЯТКОВАНЄ 1-го мая в Росії прибрало всенародний характер лиш після революції. Під сим взглядом Росія відріжнилась від всїх воюючих держав, де за малими виїмками, в тім роцї як і раньше робітники продовжали робити. Ся проява чуства міжнародної солїдарности робить велику честь російському пролєтаріяту. Однак, було би ошибкою думати, що сим він тілько платить дань відлученому чувству любови до людства. Коріня міжнародної солїдарности робітників, коріня інтернаціоналїзму — находять ся не тілько в серцях робітників, але і в їх клясовій сьвідомости.

Що таке Інтернаціоналїзм? Інтернаціоналїзм являєть ся признанєм спільности інтересїв кляс ріжних народів.

В наш час інтернаціоналїзм являєть ся характерним для робітничого руху, але було-би мильним думати що він належить тілько йому. Інтернаціональними являють ся до певної степени і

капіталїстичні кляси ріжних країв, настільки вони мають оден загальний інтерес. Та характерним для буржуазії являєть ся націоналїзм, то є, стремлїнє капіталїстичної кляси кождої віддїльної держави, дорогою конкуренції або дорогою війни підчинити собі другі краї. Та в минувші часи, коли буржуазія не була ще пануючою клясою, коли єї приходило бороти ся з дворяньством і з абсолютною монархістичною властию, коли єї для успішнїйшого веденя єї борби потрібна була піддержка буржуазії других країв, вона була проникнена глубоким інтернаціональним чувством. Се особливо замітно в історії Франції, до великої революції і під час неї.

В бесїдах проголошених в парляментах, в газетах, в манїфестах і в дипльоматичних актах Франції, показувалось на спільність інтересів всїх народів. Дїячі Франції признавали і говорили, що вони борють ся за освобожденє всього людства. Торжество Франції являлось торжеством всїх країв. Том Дантон своїм грімким голосом говорив: «Французський патріотизм не знає иньших границь кромі границь людства".

Зі своєї сторони, прогресивні буржуазні елєменти других країн, лїтерати і фільозофи Нїмеччини, Анґлії і иньші витали французську революцію як зорю свободи.

Можна написати цїлі томи, єсли треба буде навести докази про буржуазний інтернаціоналїзм. Однак, те, що слїдує підчеркнути і що являєть ся для нас важним — то противорічність яка лежить в основі буржуазного інтернаціоналїзму. Він не

міг дійти до свого льогічного кінця, т. є, зниценя всїх границь, бо спотикав ся на капіталїстичні способи продукції. І, в кінці кінців, інтернаціоналїзм для буржуазиї був тілько средством для зміцненя буржуазного націоналїзму. Після періода інтернаціональних виявів, наступив період заборчих воєн Наполеона 1-го. Се і зрозуміло. Буржуазиї властив капіталїстичний спосіб продукції, то є приватне присвоєнє средств продукції. Кождий віддільний капіталїст стремить шляхом конкуренції розбогатїти коштом сусїда. Так само капіталїстична кляса кождої віддїльної країни стремить розбогатїти коштом капіталїстичної кляси сусїдної країни. Длятого не дивлячись на слова, "Братерство народів",—котрі проголосила буржуазія, вона не могла дати людству нїчого иньшого крім воєн, горожанських і міжнародних...

II. ІНТЕРНАЦІОНАЛ ПРОЛЄТАРСЬКИЙ.

Иньший характер має інтернаціоналїзм пролєтаріяту. Економічні інтереси послїдного, вимагають повного торжестав братерства народів, зниценя границь усуненя всяких національних, релїгійних і расових ріжниць, зниценя конкуренції і воєн. Освобожденє пролєтаріяту від капіталїстичної експльоатації можливе тілько шляхом зниценя приватної власности на средства продукції. Земля, фабрики, комунїкаційні средства, знаходячі ся тепер в руках капіталїстів, повинні стати власністю всего народа. Тим самим віддалюєть ся як клясове так і національне підчиненє.

Таким способом, інтернаціоналїзм робочої кляси являєть ся вислїдком і условієм його борби за освободженє. Не під впливом тої або иньшої проповіди гуманности проникають робітники інтернаціоналїзмом, а під давленєм економічної необхідности. Вихідною точкою пролєтарського інтернаціоналїзму являєть ся клясова боротьба пролєтаріяту. Як для своїх близших так і для віддалених цїлий, пролєтаріят одної країни потребує піддержки пролєтаріяту всїх країв. Се проявляєть ся однаково і в полїтичній і в економічній боротьбі. Напримір, звісно в питаню про робітничу контролю всїх країв не можливо добити ся користнух результатів. Буржуазія звичайно відказує пролєтаріятови скороченє робочого дня і збільшеня заробітної платнї, зсилаючись на ті обставини, що єсли робітники в конкуруючій країнї роблять більше і дїстають меньшу заробітну платню, то, при тих условинах, вони не можуть видержати конкуренції. Тому для робочої кляси необхідним є, щоби одночасно у всїх країнах вона могла добити ся скороченя робочого дня і підвисшеня заробітньої платнї. Також необхідністю являєть ся інтернаціоналїзм і в полїтичній боротьбі пролєтаріяту. Без обєднаня робітничих сил всїх країв не можливо бороти ся проти реакції і проти воєн.

Колискою інтернаціоналїзму являєть ся Анґлїя, де пролєтаріят видвигнув ся в первий раз, як могуча кляса.

III. ПЕРШИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Звичайно пронято говорити, що інтернаціоналістичні союзи появились з основанем знаменитої Міжнародної Асоціяції робітників в 1864 році. Межи тим, на довго до першого інтернаціоналізму в рядах робітничої кляси, особливо в Англії, були сильно розвинуті інтернаціоналістичні чувства. Інтернаціоналістичним духом було пройняте знамените Чартитське повстанє трийцятих і сорокових років, котре ставило собі безпосередною ціллю виборчу реформу і підєм матеріяльного положеня робітничої кляси. Чартисти відносились з глубокою симпатією до всяких революційних проб творивших ся в решті Европи. Вони витали не тілько кождий самостійний виступ робітничої кляси у Франції, але також і всяке народне повстанє, яке стреміло до скиненя політичної тиранії. Особливо глубокі симпатії серед англійської робітничої кляси стрічала боротьба за независимість Поляків, Італійців, Угрів і пр. Після революції 1848. року і після реакції наступившої слідом за неудачою тої революції, Лондон став прибіжищем, як соціялістів, так передових демократичних революційних елементів континента.

В тій інтернаціональній атмосфері зародились початки інтернаціонального руху. Та вперед, як сильна організація, Інтернаціонал був оснований у вересню 1864 року, після великого зібраня, яке відбуло ся в Сен - Мартенз — Холл.

Ми не маємо на цілі описувати тут історію першого Інтернаціоналу, проістнувавшого загаль-

не девять літ Достаточно сказати, що його задачею являлось злучене зусиль робітників всїх країв, в цїли їх освободженя від полїтичної експльоатації. Клич "Освободженє робітників є дїлом їх самих", був вперед кинений Інтернаціоналом 1864. року.

Перший Інтернаціонал перестав істнувати через внутрішні роздори, а також під впливом полїтичних подій, звязаних з Франко - Пруською війною.

Хотяй робітничий рух продовжав розвивати ся в кождій віддїльній країні, але лише в 1889. році, в час всесьвітної Парижської вистави, зібрались знову на зїзд представителї соціялїстичних партій всїх країв. З того часу, до початку послїдної війни, коли повинен був зібрати ся черговий міжнародний соціялїстичний зїзд у Відни, через кождих три або чотири роки, засїдав в ріжних европейських столицях парлямент робітників всїх країв.

IV. ДРУГИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ І ВІЙНА.

В ріжницю від першого Інтернаціоналу, на другім Інтернаціоналї були допущені тілько такі партії, які признавали полїтичну боротьбу і по части участь в законодатних і иньших виборах, як одно із средств для освободженя робітничої кляси. Описувати точно історію того другого Інтернаціоналу також не входить в нашу задачу. Для нас важним показати тілько ті прінціпи, на котрих заспокоювалась тактика того Інтернаціоналу. Най-

головнїйшим із всїх їх, краєугольним каменем всьої будівлї являєть ся прінціп непримиримої клясової боротьби. На знаменитім Амстердамськім зїздї 1904. року, великою подавляючою більшістю представлених на тім зїздї країв було принято, що задача соціялїстів заключаєть ся в тім, щоби вони постоянно розкривали перед робітничою клясою противолежности між єї інтересами а інтересами буржуазиї і щоби вони довели тую клясову борбу до єї льогічного кінця — то є до повної побіди пролєтаріяту над буржуазією.

Той прінціп проводив ся лізнїйше по всїх других резолюціях. Він ляг в основу резолюції про відношенє соціял - демократів до війни, принятої на Штутґарськім зїздї в 1907: роцї. В тій резолюції вказувалось по перше на те. що причини теперішних воєн скривають ся в самім капіталїстичнім способі продукції, в стремлїню буржуазії до здобутя кольонїй для збутку своїх товарів і в загальній полїтиці економічних і територіяльних заборів. В тій же резолюції вставлялось дальше в задачі соціялїстів, старати ся всїми можливими средствами запобічи війні, котра являєть ся безусловним злом для пролєтаріяту. Єсли би війна розпочалась, без огляду над всї з'усиля,, тоді їх довг заключаєть ся в тім, щоби єї скінчити можливо якнайскорше, стараючись в той же самий час використати негодованя народних мас для борби з самим капіталїстичним устроєм і для підготовленя соціяльної революції.

Ясний змисл Штутґартської резолюції опредї-

ляв обовязок соціялїстичних партій кождої країни.

V. СОЦІЯЛ - ПАТРІОТИЗМ.

Однак, достаточним було, щоби вибухла теперішна загальна війна, щоби був перекручений змисл тої резолюції. В Інтернаціоналї пройшов факт, котрого нїхто раньше не міг ожидати. Більшість соціялїстичних партій осьвятила нову тактику, котра являлась вопіючим проти-ворічем Штутґарської резолюції, і прінціпу непримиримої клясової боротьби. Нїмецька соціял - демократія голосувала за веєнними кредитами і зєдналась з полїтикою свого правительства. Так поступили й Французи. так поступило більшість Анґлїйців, такоїж тактики придержувались і австрійські і бельґійські соціял - демократи. Ми були сьвідками незвичайних до того часу явищ в соціялїстичнім сьвітї. Тодї як раньше ми всї соціял - демократи, уважали, що капіталїзм являєть ся причиною війни і що послїдна буде усунена після знищеня самого капіталїзму, тепер соціялїстичні партії почали находити, що причиною війни являєть ся та або друга держава, той або другий віддїльний мінїстер. І як вивід з того віруваня, соціял - демократи, котрі справедливо були названі пізнїйше соціял патріотами, почали твердити що достаточно побідити ворога, щоби на все скінчились війни. Французи і Анґлїйцї стали твердити, що побіда над Нїмцями означує і побіду над мілїтаризмом і торжество тревалого мира. Нїмцї, зі своєї сторони, упевняли, що побіда над Росією і Анґ-

лїею означує торжество по морях. До війни ми були привикли до того, що кожда соціялїстична партія старалась обвинити своє правительство в тім, що воно своєю полїтикою веде до війни. Підчас війни ми бачимо зовсїм противолежну картину. Соціялісти забувають про вину своїх власних правительств, а дуже радо говорять про вину правительств ворожих держав. Нїмцї забули про те, що робила їх дипльоматія для підготовленя теперішної катастрофи, і з великою охотою росказували про заборчі цїли росийського царизму. Англїйцї забули про те, що їх правительство зовсїм недавно розгромило дві полуднево - африканські республики Трансваль і Оранж і прилучило їх до своїх великих посїлостей і почали оплакувати судьбу Бельгії. Французи забули, що вони через десятки лїт загарбують дорогою насильства, одні за другими північно - африканські напів-варварські держави і стали обурюватись проти заборчої полїтики Австрії на Балканськім пів-острові.

Та не тілько се. Соціял - демократи, котрі раньше не признавали обовязковими для пролєтаріяту тайні договори, заключені їх дипльоматами і повторяли вслїд за Жоресом, що тілько признають оден договір — той котрий обєднює їх зі всїм людством, раптом проникли релїгійною пошаною до тих письм, котрих зміст був їм майже незвісним. Ми не можемо не воювати, говорили вони, если зобовязались нашим підписом помочи нашим союзникам. Так говорили Нїмецькі соціял - демократи у відношенію до Австрії і Французи у

відношеню до Росії. В кінці, як ми всї соціял - демократи були раньше против війни, не тілько тому, що вона являєть ся средством вигубленя пролєтаріяту, але ще й тому, що вона кромі нищоти і рабства нїчого другого йому не принесе. Ми твердили, що освободженє кляс, як і народів, може бути тільки результатом клясової боротьби пролєтаріяту, результатом революції. Тепер всї стали твердити, що війна являєть ся средством освободженя народів, але, конечно, не свого власного народа, а чужого. Нїмецькі соціял- патріоти твердили, що Гінденбург освободить Росію, тодї як їх російські братя виражували надію, що Николай Николаєвич заткне червоний прапор на Потсдамськім замку. Приходилось по неволї питати себе, — чому треба було бороти ся за соціялїзм, єсли все те що ми ожидали від побіди соціялїстичної революції, можна було добути дорогою війни.

Не будемо шукати причини тої повної переміни понять більшости соціял - демократів. Ми вказуємо лише на єї дїйсність. В самій істоті річи, то була побіда звісного і перед тим ревізіонїзму, який мав горячих оборонців як в Нїмеччинї і Франції, так і в других краях, котрі тимчасово здали свої позиції революційній течії на Амстердамськім зїздї, але чекали догідного часу щоби навязати свою точку погляду. Тим случаєм явилась війна. З другої сторони, в самій соціялїстичній тактиці, у відношеню до війни була неясність. Хотяй розолюції як Штутгарська, так піз-

З КНИЖОК
Володимира Яковлева.
№ 49/2

нїйше і Базельська, 1912. року, говорили про необхідність бороти ся проти війни, средства боротьби не були підчеркнені з достаточною енерґією. Переконанє, що війна звязана з самим капіталїстичним способом продукції, створило деякий фаталїзм в рядах соціяльної демократії, — все одно, мовляв, війні не помішаєм, і тому нї дочого не придаєть ся боротьба з нею, забуваючи що боротьба против війни являєть ся в той же самий час средством піднятя клясової сьвідомости пролєтаряту і боротьбою проти капіталїзму. Кромі того, було загальне принято роздїленє воєн на війни наступаючі і оборончі. В случаю наступаючої війни, соціял - демократи відказувались піддержувати свої правительства, але для оборончої війни вони повинні були його піддержувати. Се переконанє проникло глубоко в робітничу клясу. Тому, коли вибухла війна, всї правительства тілько о тім клопотали ся, щоби доказати, що вони находять ся в положеню "законної оборони" і що ворог являєть ся нападаючою стороною.

VI. КРІЗА ДРУГОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Австрія жалувалась, що сербські воєнні тайні орґанїзації, користуючись піддержкою самого сербського правительства, котре находить ся цїлком під впливом Росії, підготовляли повстанчі рухи в Босни, Герциґовинї, з чого одним з епізодів явилось убійство австрійського престоло-наслїдника і його жени. Душею того руху називали навіть російського посла в Білгородї Гартвиса.

Росія, зі свос їсторони чула себе солїдарною з Сербією на котру напала Австрія. Нїмеччина, уважала що єї треба боронити ся від Росії, бо погром Австрії міг-би довести і до неминучого розгрому Нїмеччини. Франція уважала себе визваною на поле бою нїмецьким наступом, — тодї як Нїмеччина обявляла, що єсли вона нападає на Францію, то тілько тому, щоби випередити неминучий французький напад, котрий Франція повинна була зробити, щоби сповнити свої договорові обовязки зглядом Росії. Анґлія рахувала, що єсли на континентї повстане геґемонія Нїмеччини, то єї скоро прийдеть ся втратити не тілько свій вплив на всї европейські справи, але, може бути, й панованє на морю. Тому вона обявила нарушенє бельґійської невтральности викликом єї власної независимости і вмішалась у війну також з цїлею обороняти себе. Иньшими словами ,всї представляли себе жертвами, нїхто не хотїв війни, і єсли всетаки кождий єї виповідав, то тілько в намірі оборони. І се, повторяєм, заявляла навіть Австрія, яка перша виповіла війну. Шляхом шулерства дипльоматичних документів можна було в кождім віддїльнім краю піддержати ту абсолютно ложну думку про те, що правительство того краю являєть ся тілько в положеню оборони і що вина за війну спадає на ворога. Се було тим лекше, що з початку війни з установленєм цензури, воєнної і горожанської, з знищенєм критики і независимости преси, правительства могли безконтрольно розповсюднювати найбрехливійші лєґенди... Нїмецькі соціял - патріоти страшили робітників тим, що не-

вдача Нїмеччини потягне за собою упадок нїмецького промислу. Знищенє нїмецькоі фльоти велика воєнна контрибуція і некорисні торговельні договори, -- от які повинні бути результати побитя Нїмеччини. Так само говорили і російські соціялпатріоти; вони також вказували, що побіда Нїмеччини означує закріпощенє російського промислу нїмецьким капіталом. Анальогічними аргументами користувались оборонці війни серед соціял - демократів всїх країв. Погодженє інтересів пролєтаріяту з інтересами капіталїзму — от та точка поглядів, котра взяла гору в самім початку війни.

Те положило фактичний конець Другому Інтернаціоналу. Обєднанє робітників всїх країв могло обєднатись тільки на ґрунті їх боротьби з капіталїзмом. Раз соціялїсти відказались від клясової боротьби і приняли національні кличі, вони тим самим розірвали інтернаціональну звязь. Ми були сьвідками найтрагічнїйшого явища в історії соціялїзму за послїдних 50 лїт. Соціялістичні партії, з гордих независимих представників пролєтаріяту, боровших ся з правительствами, обертались в мізерні фости тих послїдних, голосуючи за кредитами, одобруючи всї реакційні міри правительств і принимаючи оден за другим всї їх заборчі кличі. Демократичні революційні чувства, котрі були виховані серед пролєтаріяту, були використані правительствами, при помочи самих соціялїстичних партій, для їх заборчих цїлей. Ненависть проти російського царату, котра так глубоко лягла в серце пролєтаріяту центральних держав, бо вони видїли в тім царизмі опору для реак-

ції в їх власних краях, обернулась тепер в жерело енергії не для боротьби з російським царизмом, а з самим російським народом. Під побитем царизму Німеччина розуміла розгром Росії, зрабованє єї території. Ненависть проти мілїтаризму і реакції взагалї у Франції, Англії і Італії, в демократичних верствах населеня, стала носителем їх імперіялїстичної, заборчої полїтики. Побіда над Німеччиною була рівноважна розгрому нїмецького народа і його економічного поневоленя капіталом союзників.

Інтернаціонал перервав своє істнованє і формально, так як міжнародне соціялїстичне бюро або лїпше сказати, виконавчий комітет того бюра, засїдавший в Брюселї, обернув ся з представителя Інтернаціоналу в заставника одної з воюючих груп. Хотяй в його обовязок входило скликати найскорше в початку війни, своїх членів всїх країв, щоби разом пошукати способів для єї знищеня, воно покликуючись на ті обставини що французькі соціялїсти відказують ся засїдати разом з нїмецькими, — противилось до послїдного часу виповненю своєї задачі.

Як змисловий доказ нового курсу клясового співробітництва явив ся вхід соціялїстів в буржуазні мінїстерства.

VII. БОРОТЬБА З СОЦІЯЛ-ПАТРІОТИЗМОМ.

Єсть стара арабська поговірка, котра каже що: там, де текла вода раньше, там вона знову потече. — Надармо соціял - демократи, піддер-

ОСОБЫЙ ФОНД
Музея Революции СССР
№ 2513.

жуючі правительства, старались ігнорувати клясову боротьбу: вигнана через двері вона входить в вікно. Чим більше війна затягалась, тим яснїйше виступав єї анти-народний, єї анти-пролетарський характер. Чим віддільнїйше намічувались цїли війни, тим яснїйше ставало для кождого думаючого робітника, що «освобожденє народів", "право національностий на самоуправу", "пораженє російського царату", "знищенє пруського мілїтаризму" тілько слова, за котрими скривались чисто заборчі стремлїня. Нїмцї вповнї виразно почали говорили про необхідність дїстати вигідні границї на заходї і всходї, обезпечити свобідну дорогу з Берлїна до Багдаду, зробити середно-европейський цловий і економічний союз під їх гегемонїєю. Союзники, зі своєї сторони, почали виразно говорити про розділ Австрії, Туреччини і про анексії на рахунок Нїмеччини і Болгарії.

Точно також почала ясно окресляти ся роля фінсового капіталу в походженю і продовженю війни. В той час, коли в окопах мілїони селян і робітників проливали свою кров і їх осиротївші родини умирали з голоду в кватирах воєнних міністрів і на біржі робилась вакханалія капіталу кругом воєнних вистав і пожичок. Сотні тисячі нових мілїонерів піднялись на розвалинах спустошеної і спаленої Европи. Се повинно було довести до пробудженя клясового чувства пролетаріяту.

Боротьба за відновленє Інтернаціоналу пішла тепер більше скорим темпом, та вдїйсности вона нїколи не переставала. Тодї, як австрійська соціял-

демократія, через свій орган "Робітнича Газета" називала голосованє кредитів дня 4. серпня "днем нїмецького народа" і гордилась тим, як днем з великих подій в історії нїмецької раси, маленька, героїчна сербська соціял - демократія через своїх двох представників в парляменті, Лянцевича і Кацлєровича, стала сьміло на інтернаціональну точку погляду, голосуючи проти воєнних кредитів і обвиновуючи в прочитаній деклярації сербське правительство і воєнну тайну орґанїзацію, за їх участь в підпольній шовінїстичній пропаґанді: Так само, і до виповідженя війни, і після виповідженя війни, італїйська соціялїстична партія боролась за мир і відказалась від голосованя за кредитами і стати солїдарно зі своїм правительством.

Анґлїйська независима робітнича партія, в противоположність анґлїйській робітничій партії, складаючої ся з представителїв професіональних орґанїзацій, відмовилась піддержувати правительство. Революційна меншість, правда, дуже слаба, появилась у Франції, серед партійних і професіональних робітників, відказавших ся прилучити до патріотично настроєної великої більшости. Соціял-демократичні партії в Болгарії — розуміючи під ними так званих "вузких" соціялїстів — і в Ромунії прилучились цілком до революційної меньшости, коли їм вдалось орієнтуватись в тім, що творило ся на заході. Велику ролю в збереженю інтернаціональної традиції відіграла російська революційна свобідна преса за границею, яка виходила в Швайцарії і в Франції. В російській Державній Думі соціял - демократична фракція з вик-

люченєм одного депутата, з самого початку війни, голосувала увесь час проти кредитів, при чім як звісно, пять депутатів було заслано на вічне вигнанє за їх рішучий революційний інтернаціональний виступ проти царського правительства. Інтернаціоналістична течія находила сторонників і в невтральних державах — Швайцарії, Голяндії, Швеції, Норвегії і пр. Однак, зєднати всї ті частинні виступи, для одної спільної цїли, яка не могла бути інакшою як відновленє Інтернаціоналу, не було легкою справою. З одної сторони, мішали тому часом непоборимі трудности на дорозї звязи, а з другої сторони — інтрити соціял-шовінїстичної більшости воюючих країн.

В вересню 1914 року, відбув ся в містї Лугано (в. Швайцарії) зїзд, на котрім брали участь представителї італїйської і швайцарської соціял-демократії і на котрім обговорювало ся питанє про скоре скликанє конференції соціялїстів всїх невтральних держав. За якийсь час пізнїйше відбулась подібна конференція в Копенгадзі скандинавських соціялїстів яка ограничилась вираженєм жичливости мира. В лютім 1915 р., був зроблений колективний і офіціяльний виступ італїйської, швайцарської і ромунської соц. Партії для скликаня конференції соціялїстів невтральних країв. Вона намічувалась в кінци мая тогож року. Та конференція з ріжних причин не відбула ся. По перше, одна з скликаючих партій перестала бути партією невтрального краю, з того часу як Італїя почала війну. По друге, соціялїстичні партії декотрих невтральних країв — Голяндії і Скандинавських країв, віднеслись

відмовно до тої конференції. Наконець треба відмінити третий і найрізкійший опір проти скликаня тої конференції, який йшов з інтернаціональних кругів воюючих країв. Вони хотїли скликаня конференції, на котрий участували би представителї інтернаціональної течії соціялїстів всїх країв без виключеня. Така конференція так як би зношувала віжнародне бюро, котре лиш формально продовжувало являти ся орґаном Інтернаціоналу. Вона внесла би офіціяльний роскол в національні партії, заставляючи їх дїлити ся на інтернаціоналїстів і соціял-патріотів. Але з другої сторони, такого рода конференція явила би ся пробою відновленя Інтернаціоналу на час війни. Та відпори були роблені як зі сторони російських і італїйських, так і зі сторони сербських соціялїстів. Всї соціялїсти других країв, бажаючі сприяти відновленю Інтернаціоналу, приняли охотно предложенє брати участь на загальній конференції, але швайцарська партія відказалась скликати єї офіціяльною дорогою і ся ініціятива перейшла ініціятивній ґрупі утворившій ся в Берні, під предсїдательством тов. Роберта Ґріма.

VIII. ЦІМЕРВАЛЬДСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

В вересню 1915. року, в селї Цїмервальді відбулась знаменита від нині конференція, на котрій перший раз від початку війни соціялїсти воюючих країв протягнули оден другому руку. Там була представлена Франція, Нїмеччина, Росія, Італїя, Польща, Швайцарія і Швеція. Були також пред-

ставителі Ромунії і Болгарії, представляючі рівночасно і Балканський соціял-демократичний федеративний союз. Треба ту пояснити, що болгарські, ромунські і грецькі соціял-демократи, на скликаній в Букарешті, місяцю липню, конференції, вступивши на рішучий інтернаціоналістичний шлях, зорганізувались в одну федерацію, котра, як постоянний орган, вибрала своє між-балканське бюро з резиденцією в Букарештї. Сербські соціял-демократи, не маючи можливости брати особисто участи на тій конференції, післали єї свій телєграфічний привіт, з заявою про злуку.

Тая конференція домагалась між иньшим скорого скликаня міжнародного зїзду, на котрий повинні були бути допущені тілько партії, признаючі необхідність клясової боротьби під час війни і відкидаючі як воєнні кредити, так і співробітництво з буржуазними правительствами. Треба замітити що з Букарештської конференції були виключені болгарські соціял-патріоти, так звані "широкі" соціял-демократи.

Вернемо ся до Цімервальдської конференції. Головним єї рішенєм являлось те, що вона відкинула клясове співробітництво під вимівкою оборони вітчини. Вона протестувала проти політики анексій, явної або прикритої, анексій як територіяльних, так фінансових, цлових або яких небудь других. Щоби зрозуміти той послїдний пункт, треба пригадати, що нїмецькі імперіялїсти говорили, що віддадуть Бельгії єї територію, але обезпечать собі дорогою договорів право вмішуваня ся в єї фінансове, економічне і воєнне житє. От проти тої

замаскованої анексії протестувала Цімервальдська конференція. Вона висказала ся і проти всякого рода воєнних контрибуцій. Наконець, Цімервальдська конференція кинула клич "Право народів на самоозначеніе".

Сего змісту був зроблений і опублікований маніфест до пролєтаріяту всіх країв і до народів, закликуючий їх до боротьби за мир. Під тим маніфестом підписались присутні делєґати, по два з кождого краю.

Не дивлячись на своє малочисельне представництво, Цімервальдська конференція заняла в історії міжнародного соціялізму велике місце. Нею був зроблений перший крок до відновленя Інтернаціоналу. Вона явилась вихідною точкою інтернаціональної аґітації у всіх воюючих краях. Безпосередно за нею німецька меньшість на чолі з Газе, Лідебуром і др. фактично віддїлилась з парляментарної фракції і стала голосувати проти воєнних кредитів. Вплив Карла Лїбкнехта, себ-то течія ним представлена, зміцнів ще більше. Лїбкнехт між прочим не могучий брати участи на конференції прислав горячий привітний лист. В безмовній до тої пори австрійській соціял-демократії вирвав ся перший грімкий крик горячого протесту в відозві, котрої автором являв ся Ф. Адлєр. Журнал "Борба" став орґаном тої меньшости. У Франції, крім правдивих Цімервальдців стала кріпшати діяльність так званої меньшости, на чолі котрої находились Жан Лонґе і иньші. Про успіх Цімервальдської конференції можна судити ще й по тім розятреню і замішаню, котрі

вона викликала в рядах соціял-патріотів і серед правительств всіх країв. Слово "цімервальдець" зробилось лайливим словом. Проти скликаня Цімервальдської конференції і єї рішеня протестувало також і безмовне до тої пори соціялїстичне бюро, яке перенесло свою резиденцію з Брюселї до Гаґи.

В Цімервальді була вибрана постійна комісія з постійною резиденцією в Берні, котра почала випускати свої "Вісти". В скорім часї до рішеня конференції прилучились віддїльні орґанїзації, а також цїлі партії як напр., швайцарська, анґлїйська независима робітнича партія, анґлїйська соціял-демократична партія, і віддїльні соціялїстичні федерації з Франції.

IX. КОНФЕРЕНЦІЯ В КЕНТАЛЇ.

В лютім 1916 року відбулось в Берні нове засїданє розширеної комісії, в котрій, крім постоянної міжнародної соціялїстичної бернської комісії, були присутні ще по два делєґати від кождої орґанїзації, з виключенєм анґлїйської. Анґлїйське правительство і тепер, як раньше, на початку Цімервальдської конференції, відказало видачі паспортів своїм делєґатам.

В кілька місяців пізнїйше відбулась нова Цімервальдська конференція в селї Кенталь, на котрій були присутні зі сторони Франції 3 делєґати, Александер Блан, Рефен Дюжанс і Брізон. Манїфести, випущені як бернською розширеною комісією в місяцю лютім, так і кентальською конфе-

ренцією, проникли у всї краї підкріплюючи всюди інтернаціональну течію і боротьбу за мир. На Кентальській конференції було підняте між прочим, домаганє загального перемиря.

Ідеї Цімервальда і Кенталя повинні взяти верх. Націоналїстичний чад з продовженєм війни починає розсївати ся, і все більш і більш робить ся ясним для пролєтаріяту і для народа, що війна, розпочата правительством, повинна бути скінчена народами, їх революційним вмішанєм ся. Перший примір був даний російським пралєтаріятом і він найде піддержувателїв у всїх краях. Правительства, почавші війну з заборчими цїлями, уважають для себе рівносильним морального банкроцтва, єсли вони сї скінчать, не здїйснивши тих цїлей. Кромі того, з дня на день робить ся більше ясним, що імперіялїстична заборча полїтика являєть ся не тілько превеликим злом для народа, але і в звіснім змислї утопією. Вона не була в можливости розрішити анї одного з внутрішних противорічій капіталїстичного суспільства.

Стремлїня віддїльної капіталїстичної держави оволодїти міжнародним ринком натикають ся і невтралїзують ся анальогічним стремлїнєм другої капіталїстичної держави. Буржуазне суспільство не є в можливости справити ся з розвиваючими ся самим капіталїзмом витворчими силами. Війна з єї заперечними результатами ще більше переконає робочих і роздїлюючі їх участь другі верстви в тім що знищене капіталїзму і заміна його соціялїстичним устроєм є спасенє всего людства.

Н. Бухарін.

Анархізм і Науковий Комунізм

З КНИЖОК
Володимира Яковлева.
№ 49/2

ЄСЛИ на тлї продукційного розвою і неминуче звязаного тим розложеня пролєтарської психольоґії творить ся наклін в сторону розчиненя пролєтарських домагань в спільній масї стремлїнь "загально-народних", т. є по сути річи, селянських, то з другої сторони, тіїж обставини люмпен - пролєтаризуючи пролєтаріят перероблюючи віддїльні його части з продукційних робітників в деклясированих (стративших звязь з клясою) "індівідуумів", не звязаних з пролєтарським колєктивізмом узлами сьпільної масової працї і масової боротьби, творять більше або меньше сприяючий ґрунт для анархістичного настрою. Декотрі трескучі виступи анархістів, шум піднятий як ними так і буржуазними ґазетами кругом славних московських "Смерчей" "Ураганов" і прочих ґруп носячих настільки поетичну назву, наскільки поетичний зміст "полїтики" тих ґруп, — все те заставляє нас провести границю між науковим комунїзмом Маркса і теоріями

анархістів. Се тим більше необходиме, що соціял - демократи в корені покалічили науку Маркса, запродали єї буржуазії теорично так само, як практично они запродали пролєтаріят і запутали питанє про анархізм наскілько основно, що нам прийдеть ся мимоходом торкати ся і соціял - запроданчих поглядів на анархізм, щоби прочистити науку Маркса від грязи, которою єї забризгали зі всїх сторін панове Плєханові, Реннери, Гєди, і прочі "державні уми" імена-же їх, ти, господи віси.

I.

Ми пічнемо з "конечної цїли" нашої і анархістичної. Звичайне представленє сеї точки зводить ся до того, що комунїзм і соціялїзм предкладають охорону держави, тодї як «анархія" таку державу відкидає. "Державники" і "анти-державники" — так опредїлюють ріжницю між марксїстами і анархістами.

Треба відмінити, що такому опредїленю "ріжницї", помагали у високій степени не тілько анархісти але й соціял - демократи. Базіканє про державу будучности" про "народну державу" занимало визначне місце в настрою соціял - демократії. А декотрі соціял - демократичні партії все стреміли підчеркнути осібно свій "державний" характер. "Ми правдиві носителї державної ідеї" — ся фраза була

улюбленою фразою в устах австрійської соціял - демократії. Такі погляди були широко розповсюднені, не тілько в кругах австрійської партії: в своїм роді они були (а почасти й продовжують бути, доки стара соціял - демократія не зігнила ще до кінця) міжнародними.

І тим не меньше та "державна мудрість" нічого загального з революційно - комуністичною наукою Маркса не має.

Науковий комунізм видить в державі організацію пануючих кляс, знаряде поневоленя і насильства. Цілком правдиво, що він тому не може говорити про державу будучности. В тій будучности нема ніяких кляс, нема клясового поневоленя а з тим нема і знарядя того поневоленя, — державної власти. "Неклясова держава" — на точку погляду котрого мішають ся соціял-демократи—є противорічіє в самім собі, без мислимість, дурниця, "суха вода". І хотяй поллята тою сухою водицею ідеольогічна каша творить духовий корм соціял - демократії, то в тім зовсім не винні великі волюціонери Маркс і Енгельс.

І так, комуністичний устрій є устрій **бездержавний.** Але єсли се так — а се безусловно так — то в чім-же дійсна ріжниця між анархістами і марксістами комуністами? Чи не щезне та ріжниця, в питаню про будуче суспільство, про "конечні цїли"?

Ні, ріжниця єсть. Але она проходить по зовсім другім напрямі. Коротко єї можна определити як ріжницю між великою централізованою і малою децентралізованою продукцією.

Ми, комуністи, говоримо що будуче суспільство повинно вибавити нас не тільки від поневоленя чоловіка чоловіком, але й зробити людий можливо більш независимими від внутрішної природи, довести до мінімума "необхідний робітничий час", довівши до максімума суспільні витворчі сили і витворчість суспільної праці.

Длятого наш ідеал — централізована і пляномірно зорганізована велика продукція в межах — організація всеї сьвітової господарки. На оборот, анархісти уподобують собі зовсім иньший тип відносин: їх ідеалом являють ся маленькі комуни, не могучі по самім своїм устрою вести великої господарки вступаючі в «згоду" одні з другими і звязані сітями, добровільноумовлених відносин. Зовсім ясно що така схема продукції економічно реакційна. Она не дає і не може дати простору для розвитку продукційних сил, она економічно більше похожа на середновічні громади, чим на устрій, який повинен замінити собою капіталізм. Але ся схема не тільки реакційна, она у високій степени і утопійна. Будуче суспільство не родить ся "з нічого" і його не приносить з неба ангел.

Оно виростає з нідрів старого сьвіта, з від носин, створених гіґантською машиною фінансового капіталу. Зрозуміло, що дальший розвиток продукційних сил (а всякий будучий устрій тілько тоді жизненно спосібний і можливий, коли він розвиває дальше продукційні сили віджившого вже устрою) може бути лише як продовженє тенденції до цантралїзації продукційного процесу, як знимаюча ся організованість "управи річами" котра зміняє пережившу "управу людьми".

Але — відопруть нам анархісти — підстава держави і стоїть в централїзації; оставляючи централїзацію продукції, ви тим самим оставляєте і державний апарат, власть, насильство, "авторітетні відносини".

Такий відпір непрактичний ,бо він представляє зовсім не науковий, а по правдї дїточий погляд про даржаву. Держава є, так само як і капітал, не річ, а відношенє між людьми, або точнїйше сказати, відносини **між клясами.** Се є клясове відношенє панованя і поневоленя. «Підстава" держави як раз й стоїть в тім відношеню. І єсли того послїдного нема, то й нема ніякої держави. Брати в державі за підставну признаку "централїзацію" — то все одно, шо видїти в капіталї средства продукції. Средства продукції тілько тоді становлять ся капіталом, коли они монополї-

зують ся одною клясою і служать для експльоатації другої кляси на основі наємної праці, т. є коли ті средства продукції виражають суспільне відношенє клясового гнету і клясової економічної експльоатації. Наоборот, они сами по собі — прекрасна річ, знаряде борби чоловіка з природою. Тому зрозуміло, що они не тілько не щезнуть в будучім суспільстві, а вперве займуть там належне місце.

Мимо того, був період в русі робітничої кляси, коли она ще не відріжнювала машини, як средства продукції, від машини як капіталу т. є як средства гнету. В той час думка робітника була направлена не на те, щоби знищити приватну власність на машини, але щоби знищити самі машини, і вернути ся до ручних варстатів.

Теж саме діеть ся в "сьвідомих" анархістів з централізацією продукції. Они видять що та централізація в капіталістичнім устрою служить знарядєм гнету, і у своїй простоті протестують проти централізації продукції взагалі, змішуючи по дїточому основу діла з його суспільною історичною поволокою.

І так, у відношеню до будучого суспільства ріжниця між нами, комуністами, і анархістами стоїть зовсім не в тім, що ми — за, а они — проти держави, а в тім, що — ми за централізованєм великої продукції розвиваючої до максімума продук-

ційні сила, а они — за малою децентралізованою продукцією, котра уровень тих продукційних сил не побільшує а зменьшує .

II.

Другим історичним питанєм, котре розділює комуністів і анархістів, є питанє про відношенє до **пролєтарської диктатури.** Межи капіталізмом а «будучим устроєм" лежить цілий період клясових битв, період викорінювання останків буржуазного суспільства, період відпорів клясових атаків зі сторони скиненої але ще бунтуючої ся буржуазії. Практика жовтневої революції показала, що буржуазія, котру "положили на обі лопатки", все-ж використовує остатки своїх сил для оружньої і всякої иншої боротьби проти робітників; що в послїднім рахунку она опираєть ся на міжнародну реакцію, і що остаточна побіда робочих можлива тілько тоді, коли пролєтаріят очистить увесь сьвіт від капіталістичної погані. коли він "додушить" буржуазію по всїх усюдах.

Длятого то є надто правдивим, що для такої боротьби пролєтаріяту потрібна організація. Чим ширша, чим сильнїйша, чим тривкійша та організація, тим скорійша кінцева побіда. Такою **часовою** організацією являєть ся пролєтарська держава, власть робітників, їх **диктатура.** Як всяка

власть, так і власть пролєтарська є організацією насильства. Як всяка держава, так і пролєтарська держава є знарядєм гнету. Але так формально ставити питанє про насильство неможливо. Се була би точка погляду доброго християнина, толстівця, але не революціонера. Питанє про насильство ріщаєть ся в додатнім або заперечнім змислї зависимо від того, **проти кого** те насильство примінює ся. Революція і контр-революція є в однаковій степени акти насильства. Але відказувати ся від революції на сій основі було би глупістію.

Зовсїм так само стоїть питанє про власть, пролєтаріяту. Ся власть є средством гнету але она направлена проти буржуазії. Она допускає систему репресій але ті репресії направлені опять — таки проти буржуазії. В клясовій боротьбі, в моменти великого заострення тої боротьби, переходячої в горожанську війну, не бесїди про свободи всякого індівідума повинні мати місце, а бесїди про необхідність пляномірного подавленя експльоататорських кляс.

Що небудь одно з двох: або пролєтаріят повинен добивати скинену буржуазію і оборонятись від міжнародних єї союзників або ні. Єсли він повинен се зробити, то він повинен вести таку роботу орґанізовано, пляномірно розповсюднюючи єї всюди, де його сили достаточні до роботи. А раз

се так, то йому потрібна за що би то не стало орґанїзована сила. Такою силою і являєть ся державна власть пролєтаріяту.

Клясові ріжниці не знищить ся одним почерком пера. Буржуазія не щезне, як кляса, після того як она лишилась полїтичної власти. Так само-ж і пролєтаріят остав ся пролєтаріятом після своєї побіди. Але він перейшов в положенє **пануючої кляси.** Чи повинен він держати ся того стану, чи повинен відразу розплисти ся в оставшій, глубоко ворожій йому масї? Так історично стоїть питанє. І на него не може бути двох відповідей. Одинока відповідь говорить: пролєтаріят обовязаний як рухома сила революції, держати ся паном положеня до того часу, доки він не переробить оставших кляс на всій образ і подобу. Тодї — і тілько тодї — пролєтаріят розпускає свою державну орґанїзацію і держава "завмерає".

У відношеню до того перехідного періода анархісти занимають иньшу позицію, і **тут** ріжниця між ними а нами, дійсно, іде по лїнії; за або проти пролєтарської держави - комуни, за або проти **диктатури пролєтаріяту.**

Всяка власть, власть при всїх і всяких обставинах, неприємна для анархістів, тому що она гнете. Тому для них неприємна і власть робітників, котра гнете буржуазію. Таким способом, на тій стадії розвит-

ку революції, анархісти кричать проти влас ти пролєтаріяту в один голос з буржуазією і угодовчими партіями. Протестуючи проти власти робітників, они не тілько не являють ся більше "лівими", більше "крайними", як се переважно принято говорити. На оборот, они підлі революціонери, які не хотять проголошувати зорґанізованої і пляномірної **масової** боротьби з буржуазією. Відказуючись від диктатури пролєтаріяту, они опускають найсильнійше средство боротьби; борючи ся з тою диктатурою, они дезорґанізують сили пролєтаріяту, вибивають в пролєтаріята рушницю, обєктивно помагають буржуазії і соціял - запроданчим аґентам тої буржуазії.

Не тяжко прослідити загальну думку котра звязує позицію анархістів в питаню про будуче суспільство з позицією про питанє о диктатурі пролєтаріяту. Се їх, можна сказати, прінціпіяльно, нехіть до масових метод, пляномірних і зорґанізованих подій.

В наших условинах анархістичне поставленє питаня крайно шкідливе. Сторонник анархістів повинен бути проти совітської власти і повинен стреміти до розваленя тої совітської власти. Правда, з огляду на очевидну недогадність такої точки для робітників і селян, дуже мало рішить ся зробити той вивід з своїх власних випереджень, і дехто з анархістів прикрас-

но посиджує в висшім законодатнім і виконавчім органі державної власти пролєтаріяту — в Центр. Вик. Комітеті Совітів. Се явна несторонність і здача чисто. анархістичної позиції. Однак цілком правдиво, що анархіст не може годувати особистої любови до совітів і в лїпшім случаю, ли ше "використає" їх, будучи все готовим до їх дезорґанізації. Цілком правдиво тому, що тут повинна витворитись крайно виразна практична розбіжність, тому що ми видимо тепер свою основну задачу в розширюваню і скріплюваню, в орґанізації власти масових пролєтарських союзів — Совітів робітничих депутатів, — тоді як анархісти повинні сьвідомо мішати тій будівлї.

Так само виразно розходять ся наші дороги і в области **економічної** практики в епоху пролєтарської диктатури. Основні условини економічної перемоги капіталізму стоять в тім, щоби "експропріяція експропріяторів" не вироджувалась **в поділ, хотяй** би і в рівний поділ. Всякий поділ плодить малих властителїв, а з малої власности вирінає і велика капіталїстична власність. Тому поділ маєтків богатих неминуче приводить знова до утвореня тої-ж кляси тих "богатих". Задача робітничої кляси — не мало буржуазно — люмпеновський поділ, а суспільно - товаришське пляномірне,

зорґанїзоване використовуване експропрійо баних средств продукції.

А се можиливе, в свою чергу, лишень тоді, коли самий акт експропріяції творить ся органїзованим шляхом, при контролї зі сторони робітничих заведень. В противнім случаю "експропріяція" принимає характер явно дезорґанїзаторський і легко вироджуєть ся в просте "присвоєнє" **приватними** особами того, що повинно бути **суспільною власністю.**

Російське господарство взагалї, російський промисл і російське селянське господарство находить ся в процесї страшного розвалу і розпаду. Не тілько пряме роздробленє витворчих сил, але й кольосальна **дезорґанїзація** всього господарчого апарату являєть ся причиною мученичих трудів. Длятого робітники тепер більше як коли небудь, повинні клопотати ся про строгий розрахунок і контролю над всїми експропрійованими средствами продукції, домів, реквізированих споживчих продуктів і т. д. Така контроля може бути лишень тоді, коли експропріяція робить ся не приватними особами і не приватними ґрупами, а органами **робітничої власти.**

III.

Ми не маємо наміру полємізувати проти анархістів, як проти шкідників, бандитів і т. д. Для робітників важним є зрозумі-

ти шкідливі сторони їх **науки**, з котрої випливає і шкідлива практика.

Центр аргументації повинен лежати не в такій поверховій полеміці.

Але після всего висше сказаного зрозуміло, чому як раз анархістичні групи скоро вироджують ся в групи "експропріяторів" в свою власну кишеню, чому до анархістів "прилизуєть ся" злочиньство. Все і всюди знайдуть ся грязні елементи, котрі використовують революцію в цїли особистої наживи. Але там, де діло експропріяції експропріяторів поставлене під масову контролю орґанізації, там труднїйше «ловити рибу в каламутній воді".

Наоборот, прінціпіяльна відмова від масових зорґанізованих діланнь і заміна їх "виступами" "свобідних" "самоопреділяючих ся", "автономних" і "независимих" груп, творить найлучший захист для таких "експропріяцій", котрі анї теорично анї практично не можливо відріжнити від подвигів героїв з великої дороги.

Шкідлива сторона індивідуальних експропріяцій, реквізацій і т. д. заключаєть ся не тілько в тім, що такі акти розстроюють діло наложуваня пляномірного апарату витвору, поділу і управи; она стоїть також і в тім, що ті акти в коріню деморалізують і дезорґанізують самих людий, ті акти виконуючих, відлучують їх від товариського **спільного** діла, від виробленя

колєктивної волї, ставляючи на єї місце самоволю віддїльної групи або навіть віддїльної "свобідної одиниці".

В робітничій революції є дві сторони: сторона розвалююча і сторона творчо-будівельна. Розвалююча сторона вироджує ся насам перед в вибуху буржуазної держави. Правда, соціял - демократичні опортуністи твердять, що завойованє власти пролєтаріятом ще не означує розваленя капіталістичної держави. Але таке "завойованє" істнує лишень в головах людий. В самім ділї завойованє власти робітниками іде через поваленє буржуазної власти.

От в тій розвалюючій роботї проти буржуазної держави анархісти можуть грати додатну ролю. Але они органічно не спосібні творити "новий сьвіт". І після завойованя власти пролєтаріятом, тоді коли центр тягару переносить ся в будову соціялїзму, они грають майже виключно відпірну ролю мішаючи тій будівлї своїми дикими дезорганїзаторськими виступами.

Комунїзм і комуністична революція — се ділo пролєтаріяту, витворчої кляси, спо єної механїзмом великої продукції. Всї оставші верстви бідноти можуть грати ролю агентів комуністичної революції лиш настілько, наскілько они ідуть за пролєтаріятом.

Анархізм — се не ідеальогія пролєтаріяту, а ідеальогія деклясированих, нет-

ворчих груп, які відорвали ся від всякої творчої роботи: люмпенпролєтаріят вербуючий ся з пролєтарів, знищених малих буржуїв, опустивших ся інтелїгентів, вибивших ся з всякої колії і знищивших ся селян, словом, голота, котра вже **не може,** вже неспосібна творити що небудь нове, продукувати нові цінности, а спосібна лишень споживати відняте дорогою "реквізиції", — **така соціяльна основа анархізму . Анархізм — се продукт розпаду** капіталїстичного суспільства. Характерною відзнакою того розпаду являєть ся розпад соціяльних звязків, перероблення бувших членів якої небудь кляси в атомазованих "індивідиумів", независимих від нїякої кляси, істнуючих "самі по собі", не працюючих і не підчиняючих ся нїякій орґанїзації во імя свого сепаратного істнованя. Се — людський попіл, котрий творить варварський режім капіталу.

Тому здорова кляса, кляса пролєтарів, не може бути заражена анархізмом. Лише в условинах **розпаду самої** робітничої кляси на однім єго бігунї появляєть ся анархізм як симптом хороби. І робітничій клясї, котрій необхідно бороти ся проти свого економічного розпаду, необходимо бороти ся і проти свого ідеальоґічного розпаду, продуктом котрого являєть ся анархізм.

(КІНЕЦЬ).

ЗДОБУВАЙТЕ ПРАВО ДО ЖИТЯ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ! ВСТУПАЙТЕ В СОЦІЯЛІСТИЧНІ РЯДИ!

ТОВАРИШУ РОБІТНИКУ!

Чи Вам добре живе ся? Чи Вам ніколи не докучає ніяка нужда? Чи Ви маєте ті права, які повинен мати кождий чоловік?

Здаєть ся, що на всї питаня відповісте — ні!

Если отже так, то чому не стараєтесь помочи собі.

Чому не вступаєте в ряди Соціялістичної Партії, яка бореть ся за визвіл робітників з капіталістичної неволі.

Знайте, що тільки Соціялістична Партія є орґанізацією робітників, з робітників і для робітників і що тільки в ній з'орґанізовані, Ви зможете доборотись справедливого порядку на сьвітї.

Частина робітників вже пустила ся в дорогу до кращого житя. А що-ж Ви? Чи лишитесь дальше в рабстві і неволї? Чи не прилучитесь до робітничої громади для спільної оборони?

Ні! Ви не лишитесь по-заду. Коли не належите еще до нині, так зробите се тепер.

Вступайте в ряди Української Федерації Соціялістичної Партії.

За інформаціями пишіть на адресу:

U. F. S. PARTY.

222 East 5-th St. — New York, City.

Читайте одиноку рт-об! ничу часопись в Злучених Державах Північної Америки. Орган Української Фед. Соціялістич. Партії.

„Робітник"

Ся часопись боронить інтереси працюючих мас і бореть ся зі всїми галапасами і ворогами робітничої кляси.

Коло неї гортують ся найсьвідомійші елєменти між українськими робітниками в Америцї, котрі розуміють потреби і клясові змаганя робітництва.

В сїй часописї містять ся найцїкавійші статї на ріжні теми.

З неї Ви можете довідатись про рух і житє наших українських еміґрантів в Америцї і Канадї, бо в кождім містї де тілько є українські робітники, там ся часопись має своїх кореспондентів. Новинки зі старого краю і цїлого сьвіта є освітлювані в робітничім світлї.

Жадайте оказового числа. Пишіть на адресу:

„Robitnyk"

222 EAST 5-th ST. NEW YORK, N.Y.

На складі „Робітника" можна набути такі книжки:

Робітничий Календар на рік 1919	50ц
Клясова борба — Др. Тятяна Ґріґорович	5
Робітничий співанник	15
"Патріоти" — М. Тарновський	10
Основи соціяїзму — К. Кавцкий	25
Поняте і цїли соціялїзму — Др. Б. Шмераль	15
Продукція — Н. Каришев	10
Комунїстичний Манїфест — К. Маркс і Ф. Енґельс	25
Соціялїзм а релігія — Д. Б.	5
Реліґійна пошесть — Іван Мост	5
Карл Маркс, його житє і наука — Е. Гекер	15
Цар Голод — А Бах	35
Селяньство і соц. демократія — В. Левинський	40
Новітна сусп. і церква — Др. Т. Бартошек	35
Початки релїгії — Н. Андреєв	20
Нове Евангелие — Т. Бертоля	15
О походженю нашого бога — Лямбро	15
З відки взяв ся чоловік — Е. Гуцайло	25
Про походженє, та розвиток мов — Н. Рубакін	25
Чому жінки жадають політ. прав — Д. Клушинська	15
Словар чужих слів — Др. З. Кузеля	$2.00

ЗАМОВЛЕНЯ ШЛЇТЬ НА АДРЕСУ:

EX. COM. U. F. S. P.

222 East 5th Street New York, N. Y.